

Bærekraft i helseforetakene i Helse Nord

Vintermøtet 2024

Marit Lind, administrerende direktør i Helse Nord RHF

Sammen om helse i nord

*En **bærekraftig utvikling** er en utvikling som tilfredsstiller behovene til menneskene som lever nå, uten å ødelegge **fremtidige generasjoners** muligheter til å tilfredsstille sine behov.*

Kilde: Store norske leksikon

Agenda

- Hvorfor er ikke dagens situasjon bærekraftig?
- Justert rapport «Tiltak for å sikre bærekraft»
- Hva skjer videre
- Hvordan kan dere bidra?

Situasjonen er alvorlig

Helse Nords lovpålagte oppgave er å sørge for likeverdige og gode spesialisthelsetjenester til innbyggerne i Nord-Norge.

Med dagens utfordringer risikerer vi å ikke kunne oppfylle dette lovkravet, både nå og i framtiden.

Det er *ikke* bærekraftig.

Virkeligheten i Helse Nord

- Mange, dedikerte, svært dyktige fagfolk som står på for pasientene hver dag
- Mange pasienter får helsehjelp av høy faglig kvalitet

Samtidig er det store bildet likevel at:

- Mange pasienter blir sykere mens de venter på behandling
- Pårørende bekymrer seg
- Ledere mangler folk og får ikke vaktplanene til å gå opp
- Ansatte må jobbe mye overtid og forholde seg til stadig nye vikarkollegaer i uhensiktsmessige lokaler og med utrangert utstyr som for lengst burde vært byttet ut

Hovedutfordringene til Helse Nord

Store bemanningsutfordringer

Økt andel eldre – færre i arbeidsfør alder

Høy bruk av vikarer og overtid

Mangel på praksisplasser

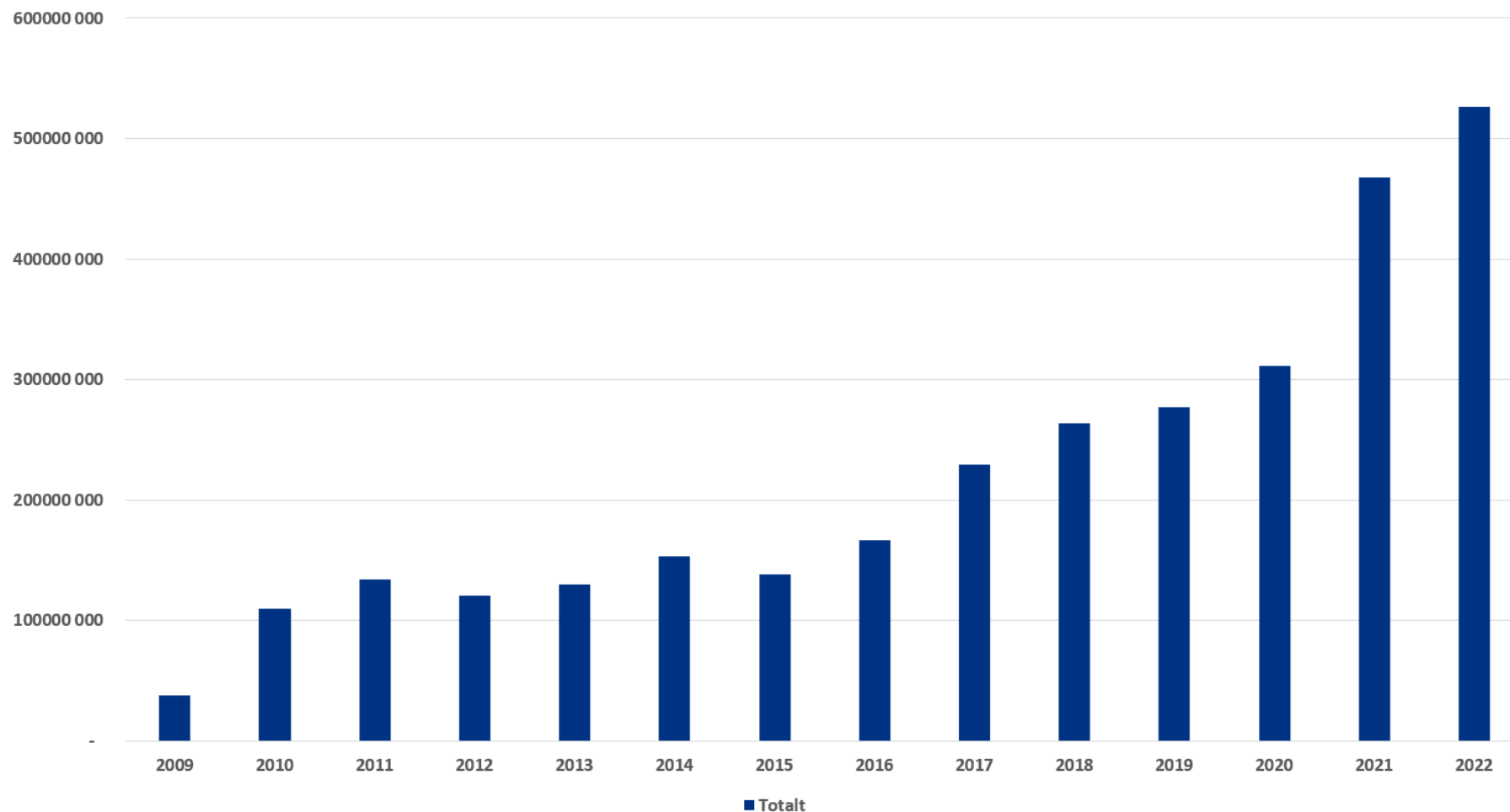

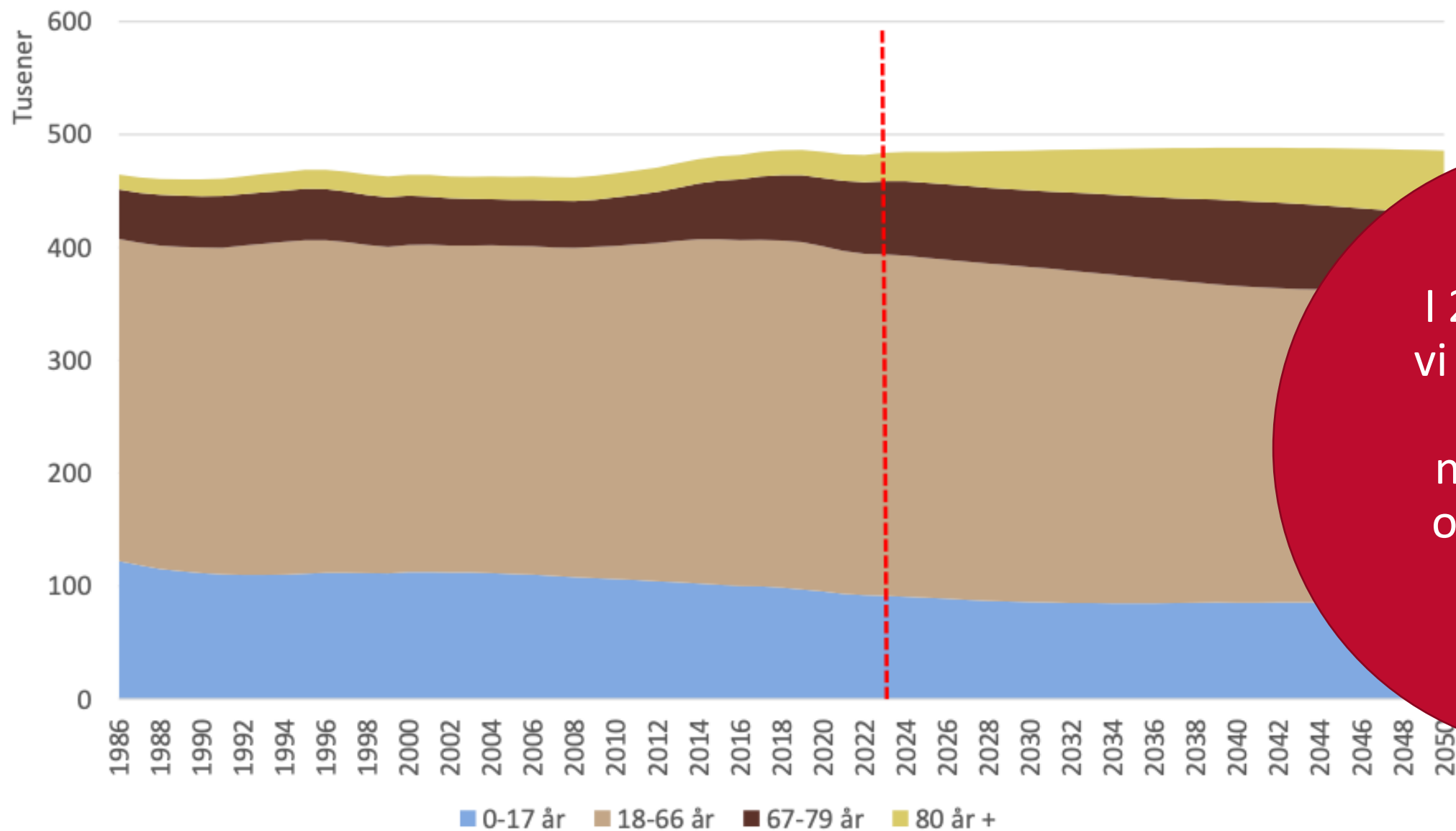
Svak økonomi hindrer nødvendige investeringer

Høyere krav til spesialisering og avansert medisinskteknisk utstyr

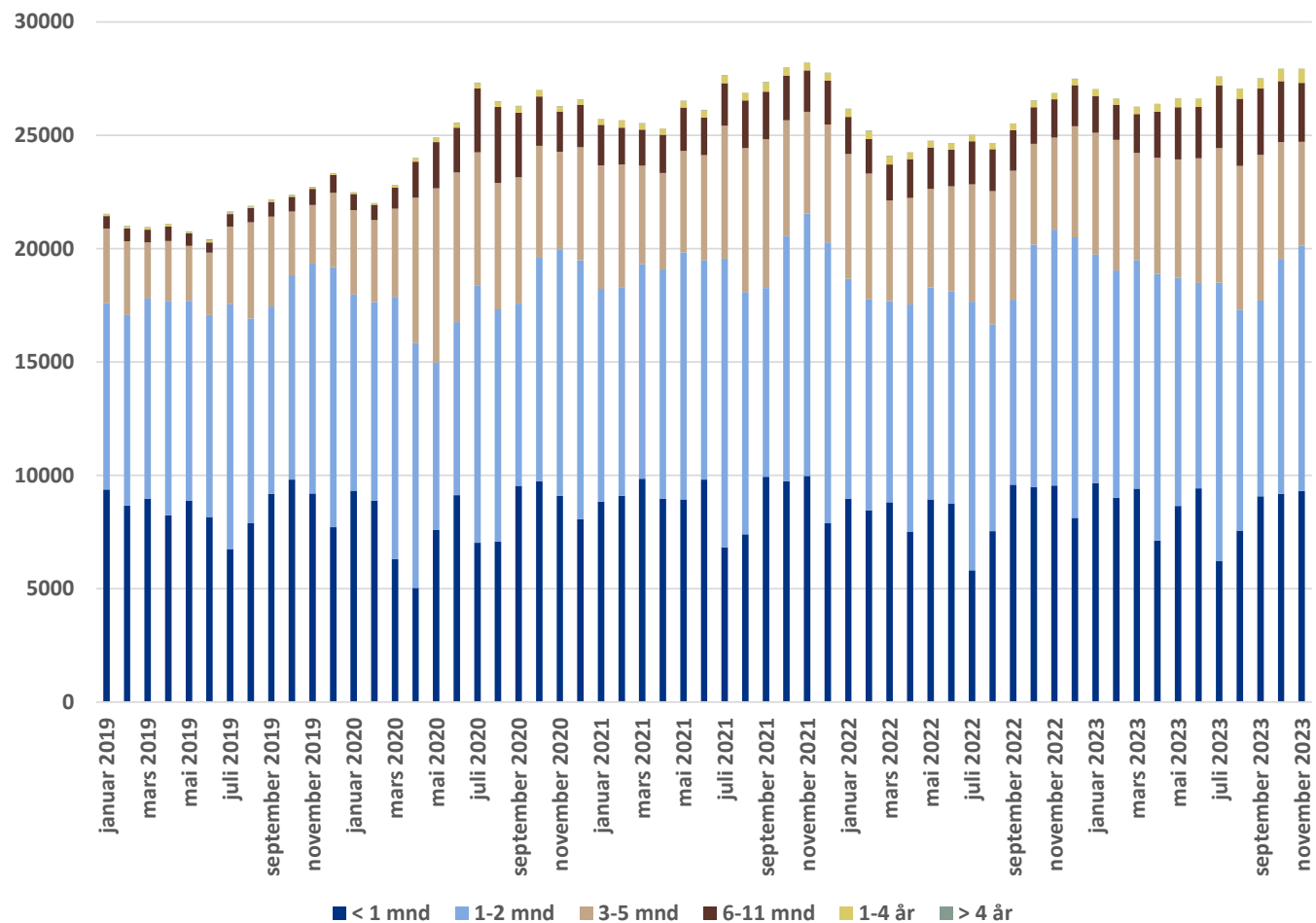
Kostnader til innleie i Helse Nord

I 2023 passerte vi punktet der vi var flere nordlendinger over 65 år enn under 20 år

Utvikling i antall ventende somatikk 2019-2023

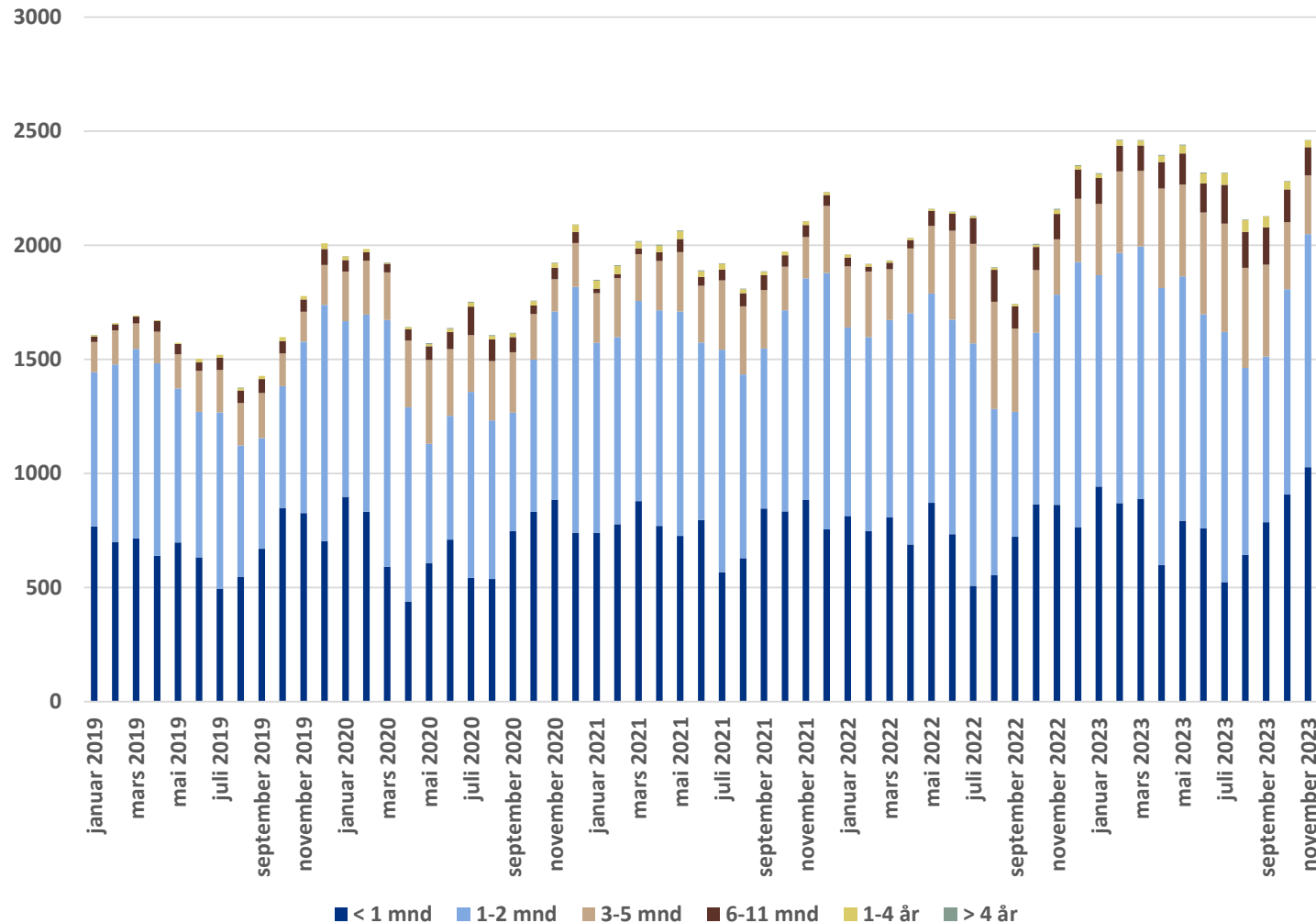

Gjennomsnittlig antall ventende per måned i 2023 var **27 057** pasienter per november.

Det tilsvarer en økning på **26 %** sammenlignet samme periode i 2019.

Utvikling i antall ventende psykisk helse og rus 2019-2023

Gjennomsnittlig antall ventende per måned i 2023 var **2 336** pasienter per november.

Det tilsvarer en økning på **48 %** sammenlignet samme periode i 2019.

3. OKTOBER 2023

– Vår mening må bety noe

Ungdomsrådene møtes annet hvert år for å ta opp aktuelle felles problemstillinger, utveksle erfaringer og komme med innspill til direktørene om hva som er viktig for ungdom på sykehus. Temaet for årets samling var den store omstruktureringen som skjer i Helse Nord.

«Best er viktigst når noe er alvorlig eller skal skje sjeldent. Nært er viktigst når noe skal skje ofte. Jo oftere behandlingen skal skje, jo viktigere er det at det kan gjøres lokalt eller digitalt.»

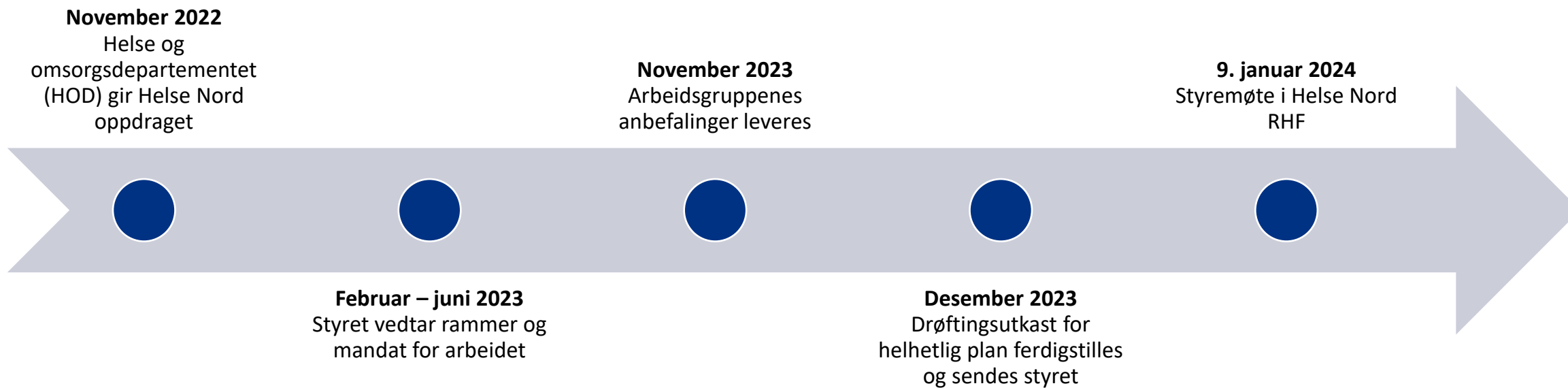

Tjenestene må rustes for økende behov

- Nord-Norge har landets høyeste andel skrøpelige eldre.
- Andelen ventes å øke.
- Estimert økning i antallet liggedøgn for Helse Nord fra **2022- 2040 er 13,6%.**
- Dette tilsvarer en økning på **43 000** liggedøgn
- Flertallet vil være eldre, skrøpelige pasienter.

Et lite tilbakeblikk

Styremøtet 9. januar 2024

Nettavisen **Nyheter.**

Meny

Helse Nord RHF

Helse Nord trekker planen om sykehusendringer - vil komme tilbake med en ny plan

TREKKER SAK: Helse Nord var samlet til ekstraordinært styremøte i Tromsø tirsdag. Til venstre styreleder Renate Larsen. Foto: Skjermdump (Helse Nord RHF)

Nettavisen 9. januar 2024

Helse Nord vil komme tilbake med en ny plan.

DAGENS
Medisin

DM Debatt DM Arena Stilling ledig DM +

Logg inn

FÅR KRITIKK: Helse- og omsorgsminister Ingvald Kjerkol (Ap) får kritikk av Tone Troen (H) for sitt politiske håndverk. Foto: Javad Parsa / NTB

Kjerkol: – Oppdraget til Helse Nord står

– Hvis ikke sykehusene i nord får kontroll på ressursene, og prioriterer pasientene, så vil helsetilbudet bli dårligere enn i resten av landet, det vil ikke regjeringen akseptere, sier Kjerkol til Dagens Medisin.

Dagens Medisin 9. januar 2024

Sykehustalen 16. januar 2024

Jubel og lettelse over at akuttkirurgien og fødetilbudet i Lofoten og Narvik fredes

Opposisjonen mener helseministeren «endelig tar til fornuften». Ingvild Kjerkol vil legge foreslåtte sykehuskutt i Lofoten og Narvik på is.

Adresseavisen 16. januar 2024

Helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol kom med flere nyheter i sykehustalen. Foto: Paul S. Amundsen / NTB

- Fredet akuttkirurgi i Lofoten og Narvik
- Viser til Nasjonal helse- og samhandlingsplan:
  - Regjeringa vil i **planperioden opprettholde dagens fødetilbud, gitt forsvarlig drift.**
  - Endringer i finansieringen av sykehus

Justert oppdrag

«Selv et økt økonomisk handlingsrom løser ikke alle utfordringer knyttet til bemanning, ventetider og fristbrudd.

«30 000 pasienter står i helsekø i Nord-Norge. Antall fristbrudd øker. Man når ikke målene i pakkeforløp for kreft, og bruken av innleie er alt for høyt. Nå sliter selv vikarbyråene med å få tak i folk»

«Helse Nord må fullføre oppdraget med å se på hvordan de kan gi et best mulig helsetilbud innenfor de økonomiske og personellmessige rammene de har».

Helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

16. JANUAR 2024

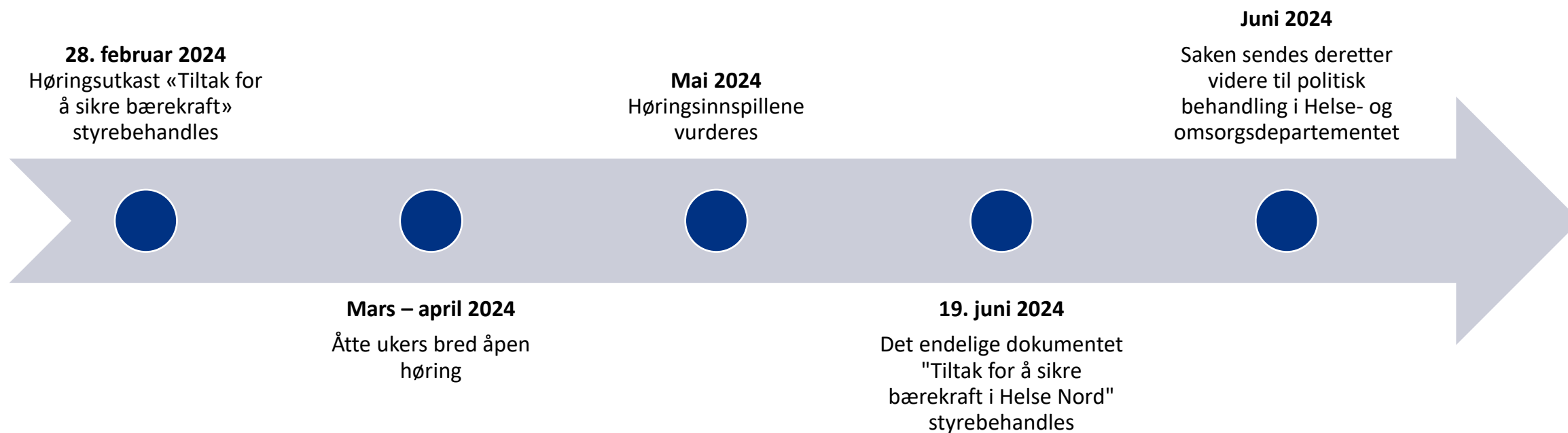
Helse Nord fikk justert oppdraget

– Jeg er svært glad for de signalene som kom om styrkingen av sykehusøkonomien, sier administrerende direktør i Helse Nord RHF, Marit Lind, etter sykehustalen til Helse- og omsorgsministeren.

Helse-nord.no 16. januar 2024

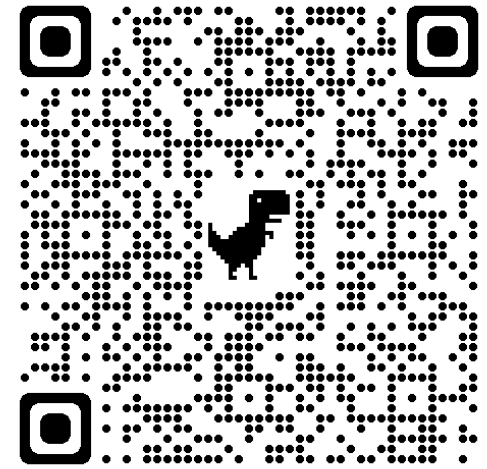

Veien videre

Tiltak for å sikre bærekraft bygger på

- Anbefalingene fra arbeidsgruppene
- Ytterligere analyser og vurderinger
- Beregninger og tilbakemeldinger fra blant annet brukere og tillitsvalgte
- Tilbakemeldinger fra styret
- Føringer i sykehustalen og foretaksmøtet 16. januar

Tiltak innenfor tre hovedområder

Psykisk helsevern

- Svært sårbart område
- Helseforetakene i beredskap siden 2023
- Styrke det polikliniske tilbudet med mål om å øke kvalitet og kapasitet
- Utvide sykehusstilbud i Bodø og Tromsø til de mest alvorlig syke

Rehabilitering

- Samle kompetansen og øke kapasiteten i egne helseforetak
- Robuste og fleksible fagmiljøer gir økt kvalitet og styrker pasientsikkerheten

Samordning av primær- og spesialisthelsetjenesten

- Utprøving av ulike modeller for samordning av tjenestene
- Gode sammenhengende pasientforløp

Psykisk helsevern

- Svært krevende situasjon – det mest sårbare området i Helse Nord
- Ventetiden for både voksne, barn og unge er for lang
- Flere poliklinikker har mange fristbrudd
- Sykehus i beredskap - vedvarende overbelegg i akutt- og sikkerhetspostene

Utfordringer

- Styrke det polikliniske tilbudet i hele regionen for å få ned ventetidene og øke kvaliteten
- Utvide kapasitet innen døgnbehandling ved UNN Tromsø og Nordlandsykehuset Bodø (sykehussenger til de mest alvorlig syke)
- Forslaget øker samlet antall døgnplasser i psykisk helsevern med to plasser
- Antall døgnplasser i TSB foreslås redusert med 16 plasser fra 2027 da det er overkapasitet på området

Forslag til tiltak

Rehabilitering

- Mye kjøp fra private, oppdelt og varierende i helseforetakene
- Pasientenes behov for tidligfaserehabilitering etter akutt sykdom og skade vurderes å ha for høy risiko slik den er organisert i dag på grunn av manglende kapasitet og kompetanse
- Uklar oppgavedeling mellom helseforetakene mht. hvilke pasientgrupper som bør få et tilbud i kommunen eller i spesialisthelsetjenesten
- En tydelig definisjon på hva som skal være regionale oppgaver mangler
- Krevende å rekruttere og stabilisere kvalifisert personell til små, sårbare enheter

Utfordringer

- Øke kapasiteten i egne helseforetak for å ta hånd om tidligfaserehabilitering etter akutte hendelser som hjerneslag, brudd og slitasjeskader, samt pasienter med komplekse tilstander
- Kjøpe mindre fra private institusjoner for pasientgruppene muskel- og skjelett, sykelig overvekt og lettere ortopediske tilstander
- Bedre muligheter for robuste og fleksible fagmiljøer som har betydning for kvalitet og pasientsikkerhet
- Anbefalingen forutsetter et mer forpliktende samarbeid mellom helseforetak og kommuner i etablerte helsefellesskap
- Samarbeidet bør også inkludere private avtaleparter som tilbyr spesialisert rehabilitering

Forslag til tiltak

Samordning av primær- og spesialisthelsetjenesten

- Felles utfordringsbilde
- Mangel på personell og økt behov for tjenester til skrøpelige eldre
- Utskrivningsklare pasienter
- Helhetlig og sammenhengende pasientforløp
- Stor variasjon i demografisk bærekraft i kommunene
- Mangel på felles digitale løsninger

Utfordringer

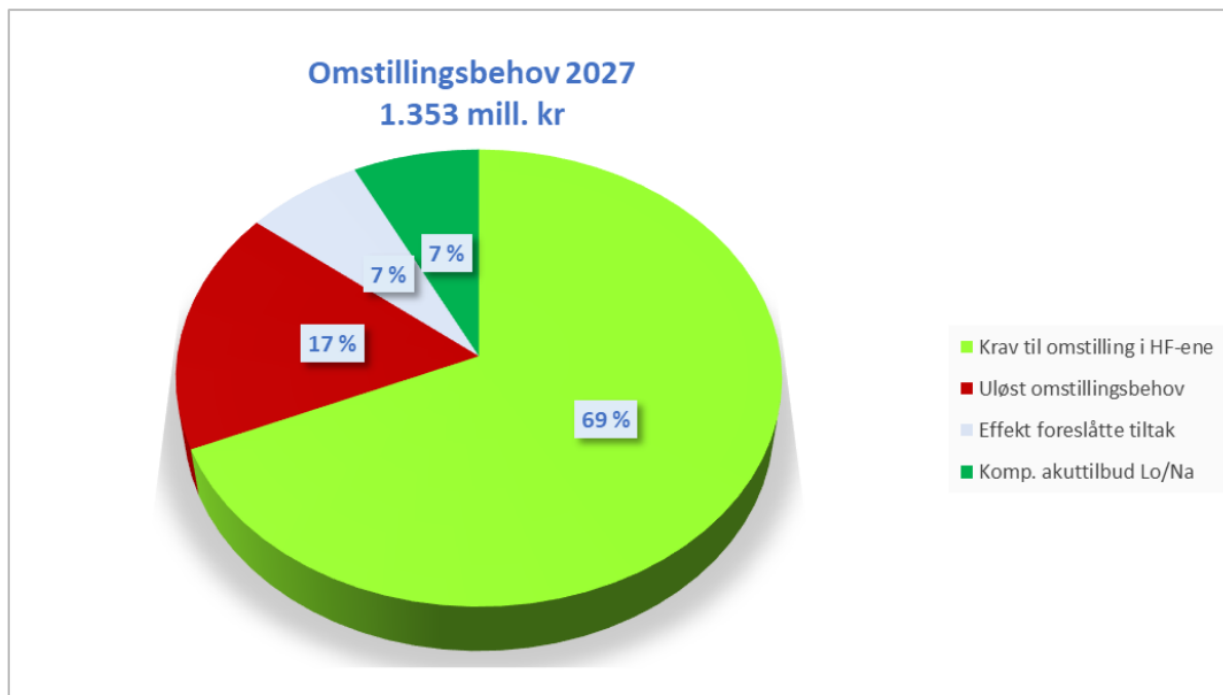

- Fire utviklingsområder for samordning av tjenester (piloter)
- Tre felles satsningsområder:
  - 1.teknologi og digital samhandling
  - 2.utdanne, rekruttere og beholde personell samt
  - 3.økt helsekompetanse i befolkningen, inkludert samordning av læring- og mestringstiltak

Forslag til tiltak

Tiltak ut over det som inngår i tiltaksplanen

Figur 3. Sammenhengen mellom økonomisk effekt av tiltakene og samlet omstillingsbehov i 2027.

- Gjennomgang av høyspesialiserte funksjoner i somatikk.
- Gjennomgang av administrative og kliniske enheter for å identifisere områder som kan driftes mer effektivt.
- Forsterket oppfølging og kontroll av omstillingsplanene i foretaksgruppen.
- Iverksette ekstra stabiliserings- og rekrutteringstiltak for å ta ned behovet for innleie som følge av ekstrabevilgningene på 200 + 40 mill. kroner som er gitt til formålet. I samarbeid med kommunene.
- Prioritere arbeidet med oppfølging av tiltak for å styrke avtaledekning- og lojalitet innen innkjøpsområdet slik at økonomiske gevinster kan hentes ut

Vi ønsker bred og reell involvering- derfor viktig med høring

- Bred, offentlig, åpen høring etter styremøtet
- Høringskonferanser

Endring og omstilling i Helse Nord

Vi kan ikke lenger drive spesialisthelsetjenesten i Nord-Norge på samme måte som nå. Arbeidet med endring og omstilling i Helse Nord foregår i to parallelle spor: vi skal forbedre driften og vi skal utrede funksjons- og oppgavedelingen i hele regionen.

Bakgrunn	Om utredningen av funksjons- og oppgavedeling	Høringsutkast: Tiltak for å sikre bærekraft i Helse Nord	Kommunikasjon
Hvorfor er endring og omstilling nødvendig? →	Bakgrunn for utredningen →	Styremøte i Helse Nord RHF 28. februar 2024 →	Involvering og dialog →
Hva skal Helse Nord RHF gjøre? →	Tidslinje →		Aktuelt om endring og omstilling →
Omstillingsarbeid i helseforetakene →			Ofte stilte spørsmål →
Tørn: Oppgavedeling i Helse Nord →			

9. JANUAR 2024 Helse Nord-direktøren trakk styresaken

Tirsdag 9. januar 2024 skulle styret i Helse Nord RHF ta stilling til om et forslag til helhetlig plan for funksjons- og oppgavedeling skulle sendes på høring. Etter flere timer med diskusjon, trakk Marit Lind, Helse Nords administrerende direktør saken.

4. JANUAR 2024 Nå handler det om å ta ansvar

Min anbefaling til Helse Nords styre om en ny funksjons- og oppgavedeling i spesialisthelsetjenesten er klar. Situasjonen er svært alvorlig. Vi må gjøre endringer. Befolkningen skal vite at vi er vårt ansvar bevisst.

8. DESEMBER 2023 Statsbudsjettet: 240 millioner årlig for å rekruttere helsepersonell i nord

I statsbudsjettet får Helse Nord og kommunene i nord til sammen 240 millioner årlig fremover til rekruttering av helsepersonell.

29. NOVEMBER 2023 Utvidet tidsplan vedtatt

I styremøtet 29. november 2023 vedtok styret en utvidelse av fremdriftsplanen som er satt for å ferdigstille høringsutkast av den helhetlige

29. NOVEMBER 2023 Mot 2040: Revidert framskrivningsmodell for somatiske helsetjenester

Revidert framskrivningsmodell for somatiske helsetjenester

24. NOVEMBER 2023 362 millioner til vedlikehold av sykehus og helikopterlandingsplasser i Helse Nord

Tidslinje funksjons- og oppgavedeling

Tidslinje endring og omstilling

14. desember 2022

Styret vedtar [Regional utviklingsplan for Helse Nord 2023-2038](#)

9. november 2022

Helse og omsorgsdepartementet (HOD) gir Helse Nord i oppdrag å se på tiltak som innebærer endringer i funksjons- og oppgavedeling for å sikre bærekraft

23. februar 2023

Styret i Helse Nord vedtar [rammene for videre arbeid](#)

29. mars 2023

Styret i Helse Nord vedtar [konkrete områder som skal utredes videre](#)

31. mai 2023

Styret i Helse Nord vedtar [utredningsarbeidet og organiseres](#).

De beslutter blant annet å opprette arbeidsgrupper som skal

22. juni 2023

Styret i Helse Nord RHF vedtar revidert fremdriftsplan for

Ofte stilte spørsmål

Her finner du ofte stilte spørsmål om utredningen av funksjons- og oppgavedeling. Siden oppdateres.

Om Helse Nord

- ✓ Hva er Helse Nord?
- ✓ Hvem får Helse Nord RHF oppdraget sitt fra?
- ✓ Hva er spesialisthelsetjenesten?
- ✓ Hva er et regionsykehus?
- ✓ Hva er et akuttisykehus?
- ✓ Hva er et stort akuttisykehus?

helse-nord.no/omstilling

- ✓ Hvem har bestemt av Helse Nord RHF skal utrede funksjons- og oppgavedelingen?
- ✓ Hvorfor må Helse Nord endre?

